

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПМК (ЗАЛІКУ) / ЕКЗАМЕНУ
з навчальної дисципліни „ДЕРЖАВНЕ (КОНСТИТУЦІЙНЕ) ПРАВО
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН”
для студентів спеціальності 08161 «Право», 08161інт «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Питання для підготовки до ПМК (заліку) з навчальної дисципліни «Державне (конституційне) право зарубіжних країн»

Модуль I. Загальна частина державного (конституційного) зарубіжних країн

1. Поняття, предмет, метод, принципи та система державного (конституційного) права зарубіжних країн як науки, галузі права і навчальної дисципліни.
2. Поняття джерела конституційного права та його значення.
3. Договір як джерело державного (конституційного) права в зарубіжних державах. Внутрішньодержавні і міжнародні договори. Міжнародні договори як джерела національного державного (конституційного) права.
4. Конституційно-правовий звичай як джерело державного (конституційного) в зарубіжних державах. Конституційні угоди. Джерела виникнення конституційно-правових звичаїв. Місце і роль конституційно-правового звичаю в системі джерел державного (конституційного) права держав із різними правовими системами. Особливості конституційно-правового звичаю у країнах англосаксонської системи права.
5. Судовий прецедент як джерело державного (конституційного) права в зарубіжних державах.
6. Доктрина як джерело державного (конституційного) права. Застосування правової доктрини в судовій практиці держав з англосаксонською системою права.
7. Правові принципи як джерела державного (конституційного) права.
8. Поняття, зміст та соціальні функції конституції. Історичний розвиток терміну «конституція». Конституція і конституціоналізм, конституційний лад та конституційний ідеал.
9. Поняття та загальна характеристика суспільного ладу як предмета регулювання державного (конституційного) права зарубіжних країн. Структура суспільного ладу.
10. Поняття конституційно-правового правового статусу людини і громадянина в зарубіжних країнах.
11. Поняття та ознаки громадянства. Поняття і зміст громадянства. Способи та умови набуття громадянства. Підстави припинення громадянства.

12. Правове становище іноземних громадян, осіб без громадянства та біженців.
13. Загальна характеристика інституту конституційних прав і свобод. Еволюція інституту прав і свобод людини та громадянина. Основоположні акти зарубіжних держав, присвячені закріпленню прав і свобод особи.
14. Поняття, суть і види правових гарантій конституційних прав і свобод особи у зарубіжних країнах. Міжнародно-правовий захист прав людини. Міжнародні органи з захисту прав людини.
15. Поняття та структура форми держави. Види форм держави.
16. Поняття форми правління. Класифікація форм правління.
17. Форми державного (територіально-політичного) устрою.
18. Державний режим як елемент форми держави.
19. Поняття, сутність та функції політичних партій в зарубіжних країнах. Партійні системи. Багатопартійні системи. Двопартійні системи. Однопартійні системи.
20. Конституційні засади та межі правового регулювання громадських об'єднань в зарубіжних країнах.
21. Конституційно-правовий статус релігійних громад і церкви в зарубіжних державах.
22. Поняття і суть виборчого права зарубіжних країн. Поняття та види виборчих систем. Виборчий процес в зарубіжних країнах: поняття, стадії.
23. Місце і роль парламенту серед вищих органів держави в зарубіжних країнах. Парламент і парламентаризм. Класифікація парламентів зарубіжних країн. Конституційно-правове регулювання структури парламентів у зарубіжних країнах.
24. Поняття і юридична природа інституту глави держави в зарубіжних країнах. Еволюція інституту глави держави у зарубіжних країнах. Місце глави держави в системі поділу влади. Моделі інституту глави держави.
25. Монарх: особливості конституційно-правового статусу. Порядок та системи престолоспадкування. Представник британського монарха у державах – британських домініонах.

26. Конституційно-правовий статус президента в зарубіжних державах. Порядок обрання. Інститут віце-президента. Припинення повноважень президента. Інститут контрасигнатури. Інститут імпічменту: поняття, форми здійснення.
27. Місце уряду в системі вищих органів держави. Класифікація урядів зарубіжних країн. Порядок формування і структура урядів у зарубіжних країнах. Підстави і порядок припинення повноважень уряду. Відповідальність уряду та його членів у зарубіжних країнах.
28. Поняття судової влади та її місце в механізмі поділу влади в зарубіжних країнах. Поняття судової системи. Конституційно-правові принципи організації і діяльності судових систем. Моделі судових систем.
29. Поняття місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Основні системи (моделі) місцевого самоврядування. Сучасні проблеми й основні напрямки реформування системи місцевої влади в зарубіжних країнах.
30. Поняття, функції та види зовнішньої політики зарубіжних країн.
31. Правова природа Європейського Союзу. Організаційна структура Європейського Союзу. Поняття та структура права Європейського Союзу. Вплив права Співтовариства на правові системи держав-членів.
32. Правовий статус держав-членів у Європейському Союзі. Конституційно-правове регулювання членства держав у Європейському Союзі.

Модуль II. Особлива частина державного (конституційного) права зарубіжних країн

33. Загальна характеристика Конституції США. Структура та особливості Конституції США.
34. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в США. Американський Білль про права.
35. Вищі федеральні державні органи США. Структура Конгресу і порядок формування Палати представників та Сенату.
36. Президент США, його місце в конституційному механізмі.
37. Судова влада: поняття, конституційні основи її організації. Федеральні суди, спеціальні федеральні суди. Верховний суд США.

38. Місцеве самоврядування в США. Адміністративно-територіальний поділ штатів. Конституційно-правовий статус штату. Вищі органи влади штату. Статус федерального округу Колумбія, Пуерто-Рико, Гуаму, Віргінських островів, Східного Самоа.
39. Загальна характеристика британської конституції, її основні риси і особливості. Монарх як глава держави в Об'єднаному королівстві Великої Британії і Північної Ірландії. Інститут регентства. Порядок престолонаслідування.
40. Вищі державні органи Об'єднаного королівства Великої Британії і Північної Ірландії. Особливості принципу поділу влади.
41. Парламент Об'єднаного королівства Великої Британії і Північної Ірландії, його структура.
42. Виконавча влада Об'єднаного королівства Великої Британії і Північної Ірландії. Уряд і кабінет. Структура кабінету, його функції.
43. Судова система Об'єднаного королівства Великої Британії і Північної Ірландії.
44. Місцеве самоврядування в Об'єднаному королівстві Великої Британії і Північної Ірландії.
45. Загальна характеристика конституції Французької республіки. Її характерні риси й особливості. Конституція і конституційний розвиток Французької республіки.
46. Вищі державні органи Французької республіки.
47. Президент Французької республіки: порядок обрання та компетенція.
48. Уряд Французької республіки.
49. Парламент Французької республіки. Структура парламенту. Порядок формування Національних зборів і Сенату.
50. Конституційно-правовий статус Ради Міністрів Французької республіки. Акти Ради Міністрів Французької республіки. Конституційно-правовий статус Прем'єр-Міністра Французької республіки.
51. Конституційні засади судової влади Французької республіки.
52. Місцеве управління й самоуправління Французької республіки. Адміністративно-територіальний поділ країни. Заморські території Французької республіки.
53. Конституційно-правова природа Основного закону ФРН від 23 травня 1949 р.

54. Вищі федеральні державні органи ФРН. Федеральний уряд, його склад. Порядок формування уряду. Повноваження уряду. Конституційно-правовий статус Федерального канцлера.
55. Конституційно-правова характеристика судової системи ФРН. Федеральний Конституційний Суд.
56. Адміністративно-територіальний поділ країни. Німецький федералізм. Системи місцевого управління в містах, округах, повітах та общинах.
57. Загальна характеристика конституційного ладу Швейцарії. Конституція Швейцарської Конфедерації 1999 р. Історичний розвиток конституціоналізму Швейцарії.
58. Законодавча влада у Швейцарії. Федеральні збори.
59. Виконавча влада у Швейцарії. Федеральна Рада Швейцарії. Федеральний канцлер.
60. Судова влада у Швейцарії. Федеральний Верховний суд – найвищий федеральний судовий орган.
61. Адміністративно-територіальний устрій Швейцарії. Статус столиці Берну та міста Лозанна.
62. Загальна характеристика Конституції Італії 1947 р. Взаємовідносини Італійської держави і Ватикану.
63. Президент Італійської республіки: порядок обрання, функції, повноваження, відповідальність.
64. Конституційно-правовий статус уряду Італійської республіки.
65. Конституційні засади судової влади Італійської республіки. Конституційний суд Італійської республіки.
66. Органи місцевого самоврядування Італійської республіки.
67. Конституція Іспанії від 29 грудня 1978 р.: політико-правова природа.
68. Особливості організації системи вищої державної влади в Іспанії. Конституційно-правовий статус Корони. Його Величність Король Іспанії. Інститут регентства.
69. Класифікаційна характеристика парламенту Іспанії: вид, структура, порядок формування. Місце та роль Генеральних Кортесів у системі органів публічної влади Іспанії.

70. Конституційно-правовий статус уряду Іспанії: порядок утворення, компетенція, відповідальність. Конструктивний вотум недовіри. Правовий статус глави уряду.
71. Конституційні засади судової системи Іспанії. Органи судової влади. Конституційний суд Іспанії.
72. Політико-територіальний устрій Іспанії. Правовий статус автономій. Організація влади в областях із спеціальним статусом. Провінції та муніципії. Місцеве самоврядування та місцева адміністрація в Іспанії.
73. Загальна характеристика конституції Японії.
74. Вищі державні органи Японії. Імператор Японії. Порядок престолонаслідування в Японії. Конституційний статус імператора і його функції.
75. Парламент: структура та порядок формування Палати представників і Палати радників.
76. Кабінет міністрів. Порядок формування кабінету, його структура. Функції кабінету.
77. Верховний суд Японії, порядок його формування. Особливості здійснення конституційного контролю в Японії.
78. Адміністративно-територіальний поділ Японії. Принцип місцевої автономії. Органи місцевого самоврядування префектур, міст, селищ та сільських громад.
79. Загальна характеристика та історичний розвиток Конституції КНР.
80. Законодавча влада в КНР. Всекитайські збори народних представників. Постійний комітет Всекитайських зборів народних представників.
81. Виконавча влада в КНР. Державна рада КНР. Китайська народна політична узгоджувальна рада.
82. Конституційно-правовий статус глави КНР.
83. Адміністративно-територіальний поділ КНР. Конституційно-правовий статус спеціальних адміністративних районів Гонконг, Макао та Тайвань. Автономні райони в КНР. Муніципальні утворення. Міста центрального підпорядкування.
84. Місцеве самоврядування в КНР. Місцеві збори народних представників, постійні комітети та народні уряди.
85. Конституція РФ та її розвиток.
86. Конституційно-правовий статус Президента РФ.

87. Федеральні Збори РФ: структура, чисельність, порядок утворення. Рада РФ: структура і компетенція. Державна Дума: структура і компетенція.
88. Федеральні органи виконавчої влади. Уряд РФ: склад та порядок його формування.
89. Конституційні основи судової влади в РФ. Конституційні принципи правосуддя. Судова система. Конституційний Суд РФ: склад, компетенція.
90. Адміністративно-територіальний устрій суб'єктів РФ. Федеральний устрій Росії. Конституційно-правовий статус суб'єктів РФ. Види адміністративно-територіальних одиниць. Система місцевого самоврядування.

**Питання для підготовки до екзамену з навчальної дисципліни «Державне
(конституційне) право зарубіжних країн»**

***Модуль 1. Загальна частина державного (конституційного) права зарубіжних
країн***

1. Поняття, предмет, метод, принципи та система державного (конституційного) права зарубіжних країн як науки, галузі права і навчальної дисципліни.
2. Поняття джерела державного (конституційного) права зарубіжних країн та його значення.
3. Конституційно-правовий звичай як джерело державного (конституційного) в зарубіжних державах. Конституційні угоди. Особливості конституційно-правового звичаю у країнах англосаксонської системи права.
4. Поняття, зміст та соціальні функції конституції.
5. Історичний розвиток терміну «конституція». Конституції – акти імператорів в добу принципату. Застосування терміну «конституція» в період Середньовіччя. Вплив Великої французької революції на поширення конституцій у Європі.
6. Класифікація конституцій.
7. Структура конституції: преамбула, основна частина, прикінцеві положення, перехідні положення.
8. Підготовка, прийняття, зміна і скасування конституцій.

9. Поняття та суть інституту конституційного контролю (нагляду). Об'єкти конституційного контролю. Види конституційного контролю.
10. Поняття та загальна характеристика суспільного ладу як предмета регулювання державного (конституційного) права зарубіжних країн. Структура суспільного ладу.
11. Поняття конституційно-правового правового статусу людини і громадянина в зарубіжних країнах.
12. Поняття та ознаки громадянства. Поняття і зміст громадянства.
13. Способи та умови набуття громадянства. Філіація. Натуралізація. Оптація та трансфер. Поновлення громадянства. Спрощені процедури набуття громадянства.
14. Підстави припинення громадянства. Експатріація, денационалізація, денатуралізація.
15. Конституційно-правове регулювання питань подвійного громадянства (біпатризм). Апатризм.
16. Правове становище іноземних громадян, осіб без громадянства та біженців.
17. Інститути притулку, видворення з держави, видачі особи іноземній державі.
18. Конституційно-правове регулювання статусу національних меншин і корінних народів у зарубіжних державах.
19. Загальна характеристика інституту конституційних прав і свобод. Еволюція інституту прав і свобод людини та громадянина. Основоположні акти зарубіжних держав, присвячені закріпленню прав і свобод особи.
20. Класифікація прав, свобод та обов'язків людини та громадянина у зарубіжних країнах.
21. Поняття, суть і види правових гарантій конституційних прав і свобод особи у зарубіжних країнах.
22. Міжнародно-правовий захист прав людини.
23. Міжнародні органи з захисту прав людини.
24. Поняття, сутність та ознаки держави. Державний суверенітет і розподіл влад. Державні символи і державна мова в зарубіжних країнах
25. Поняття та структура форми держави. Види форм держави.
26. Поняття форми правління. Класифікація форм правління.

27. Форми державного (територіально-політичного) устрою.
28. Державний режим як елемент форми держави.
29. Поняття, сутність та функції політичних партій в зарубіжних країнах.
30. Партійні системи.
31. Конституційні засади та межі правового регулювання громадських об'єднань в зарубіжних країнах.
32. Конституційно-правовий статус релігійних громад і церкви в зарубіжних державах.
33. Референдум: поняття та види.
34. Поняття і суть виборчого права зарубіжних країн.
35. Поняття і соціальні функції виборів. Види виборів.
36. Поняття та види виборчих систем.
37. Виборчий процес в зарубіжних країнах: поняття, стадії. «Первинні вибори» («праймеріз») у США.
38. Місце і роль парламенту серед вищих органів держави в зарубіжних країнах. Класифікація парламентів зарубіжних країн. Конституційно-правове регулювання структури парламентів у зарубіжних країнах.
39. Поняття і юридична природа інституту глави держави в зарубіжних країнах. Еволюція інституту глави держави у зарубіжних країнах.
40. Місце глави держави в системі поділу влади. Моделі інституту глави держави.
41. Монарх: особливості конституційно-правового статусу. Представник британського монарха у державах – британських домініонах.
42. Порядок та системи престолоспадкування.
43. Конституційно-правовий статус президента в зарубіжних державах. Порядок обрання. Інститут віце-президента. Інститут контрасигнатури.
44. Припинення повноважень президента. Інститут імпічменту президента в зарубіжних країнах: поняття, форми здійснення.
45. Місце уряду в системі вищих органів держави. Класифікація урядів зарубіжних країн.

46. Порядок формування і структура урядів у зарубіжних країнах. Підстави і порядок припинення повноважень уряду.

47. Поняття судової влади та її місце в механізмі поділу влади в зарубіжних країнах. Поняття судової системи. Конституційно-правові принципи організації і діяльності судових систем.

48. Моделі судових систем в зарубіжних країнах.

49. Поняття місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Основні системи (моделі) місцевого самоврядування.

50. Поняття, функції та види зовнішньої політики зарубіжних країн.

51. Правова природа Європейського Союзу. Організаційна структура Європейського Союзу.

52. Поняття та структура права Європейського Союзу. Вплив права Співтовариства на правові системи держав-членів.

53. Правовий статус держав-членів у Європейському Союзі. Конституційно-правове регулювання членства держав у Європейському Союзі.

Модуль 2. Особлива частина державного (конституційного) права зарубіжних країн

54. Загальна характеристика Конституції США. Структура та особливості Конституції США.

55. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в США. Американський Білль про права.

56. Вищі федеральні державні органи США.

57. Структура Конгресу і порядок формування Палати представників та Сенату.

58. Президент США, його місце в конституційному механізмі.

59. Судова влада США: поняття, конституційні основи її організації. Федеральні суди, спеціальні федеральні суди. Верховний суд США.

60. Місцеве самоврядування в США. Статус федерального округу Колумбія, Пуерто-Рико, Гуаму, Віргінських островів, Східного Самоа.
61. Адміністративно-територіальний поділ штатів в США. Конституційно-правовий статус штату. Вищі органи влади штату.
62. Загальна характеристика британської конституції, її основні риси і особливості. Автономія Шотландії, Уельсу і Північної Ірландії.
63. Джерела британської конституції.
64. Монарх як глава держави в Об'єднаному королівстві Великої Британії і Північної Ірландії. Інститут регентства. Порядок престолонаслідування.
65. Вищі державні органи Об'єднаного королівства Великої Британії і Північної Ірландії. Особливості принципу поділу влади.
66. Парламент Об'єднаного королівства Великої Британії і Північної Ірландії, його структура.
67. Виконавча влада Об'єднаного королівства Великої Британії і Північної Ірландії. Уряд і кабінет. Структура кабінету, його функції.
68. Судова система Об'єднаного королівства Великої Британії і Північної Ірландії.
69. Місцеве самоврядування в Об'єднаному королівстві Великої Британії і Північної Ірландії.
70. Загальна характеристика конституції Французької республіки.
71. Конституція і конституційний розвиток Французької республіки.
72. Вищі державні органи Французької республіки.
73. Президент Французької республіки: порядок обрання та компетенція.
74. Уряд Французької республіки.
75. Парламент Французької республіки. Структура парламенту. Порядок формування Національних зборів і Сенату.
76. Конституційно-правовий статус Ради Міністрів Французької республіки. Акти Ради Міністрів Французької республіки. Конституційно-правовий статус Прем'єр-Міністра Французької республіки.
77. Конституційні засади судової влади Французької республіки.

78. Місцеве управління й самоуправління Французької республіки. Адміністративно-територіальний поділ країни. Заморські території Французької республіки.

79. Конституційно-правова природа Основного закону ФРН від 23 травня 1949 р.

80. Вищі федеральні державні органи ФРН. Федеральний уряд, його склад. Порядок формування уряду. Повноваження уряду. Конституційно-правовий статус Федерального канцлера.

81. Конституційно-правова характеристика судової системи ФРН. Федеральний Конституційний Суд.

82. Адміністративно-територіальний поділ країни ФРН. Німецький федералізм.

83. Загальна характеристика конституційного ладу Швейцарії. Конституція Швейцарської Конфедерації 1999 р. Історичний розвиток конституціоналізму Швейцарії.

84. Законодавча влада у Швейцарії. Федеральні збори.

85. Виконавча влада у Швейцарії. Федеральна Рада Швейцарії. Федеральний канцлер.

86. Судова влада у Швейцарії. Федеральний Верховний суд – найвищий федеральний судовий орган.

87. Адміністративно-територіальний устрій Швейцарії. Статус столиці Берну та міста Лозанна.

88. Загальна характеристика Конституції Італії 1947 р. Взаємовідносини Італійської держави і Ватикану.

89. Президент Італійської республіки: порядок обрання, функції, повноваження, відповідальність.

90. Конституційно-правовий статус уряду Італійської республіки.

91. Конституційні засади судової влади Італійської республіки. Конституційний суд Італійської республіки.

92. Органи місцевого самоврядування Італійської республіки.

93. Конституція Іспанії від 29 грудня 1978 р.: політико-правова природа.

94. Особливості організації системи вищої державної влади в Іспанії.

95. Конституційно-правовий статус Корони. Його Величність Король Іспанії. Інститут регентства в Іспанії.
96. Класифікаційна характеристика парламенту Іспанії: вид, структура, порядок формування.
97. Місце та роль Генеральних Кортесів у системі органів публічної влади Іспанії.
98. Конституційно-правовий статус уряду Іспанії: порядок утворення, компетенція, відповідальність. Конструктивний вотум недовіри. Правовий статус глави уряду Іспанії.
99. Конституційні засади судової системи Іспанії. Органи судової влади. Конституційний суд Іспанії.
100. Політико-територіальний устрій Іспанії. Правовий статус автономій. Організація влади в областях із спеціальним статусом.
101. Місцеве самоврядування та місцева адміністрація в Іспанії.
102. Загальна характеристика конституції Японії.
103. Вищі державні органи Японії.
104. Імператор Японії. Порядок престолонаслідування в Японії. Конституційний статус імператора і його функції.
105. Парламент Японії: структура та порядок формування Палати представників і Палати радників.
106. Кабінет міністрів Японії. Порядок формування кабінету, його структура. Функції кабінету.
107. Верховний суд Японії, порядок його формування. Особливості здійснення конституційного контролю в Японії.
108. Адміністративно-територіальний поділ Японії. Принцип місцевої автономії. Органи місцевого самоврядування префектур, міст, селищ та сільських громад.
109. Загальна характеристика та історичний розвиток Конституції КНР.
110. Законодавча влада в КНР. Всекитайські збори народних представників. Постійний комітет Всекитайських зборів народних представників.
111. Виконавча влада в КНР. Державна рада КНР. Китайська народна політична узгоджувальна рада.

112.Конституційно-правовий статус глави КНР.

113.Адміністративно-територіальний поділ КНР. Конституційно-правовий статус спеціальних адміністративних районів Гонконг, Макао та Тайвань. Автономні райони в КНР. Муніципальні утворення. Міста центрального підпорядкування.

114.Місцеве самоврядування в КНР. Місцеві збори народних представників, постійні комітети та народні уряди.

115.Конституція РФ та її розвиток.

116.Конституційно-правовий статус Президента РФ.

117.Федеральні Збори РФ: структура, чисельність, порядок утворення. Рада РФ: структура і компетенція. Державна Дума: структура і компетенція.

118.Федеральні органи виконавчої влади. Уряд РФ: склад та порядок його формування.

119.Конституційні основи судової влади в РФ.

120.Адміністративно-територіальний устрій суб'єктів РФ. Федеральний устрій Росії. Конституційно-правовий статус суб'єктів РФ.